

Yaz Kur'an Kurslarında Amaçların Gerçekleşme Düzeyleri - Sivas Örneği

Mustafa ÖNDER*

Özet

Yaygın Din Eğitiminin en önemli uygulama alanlarından birisi Yaz Kur'an Kurslarıdır. Son yıllardaki hızlı değişim ve gelişim, ilahiyat ve eğitim bilimlerinin ortaya koyduğu yeni veriler, Diyanet İşleri Başkanlığını da harekete geçirmiş ve 2005 yılından itibaren eğitim bilimciler, ilahiyatçılar ile meslek elemanlarınca hazırlanan yeni Yaz Kur'an Kursları Programı uygulamaya konulmuştur. Bu programdaki hedeflerin öğrenciler açısından gerçekleşme düzeylerini tespit etmeye çalıştığımız araştırmamızda 566 öğrenciye uyguladığımız başarı testi ve anket sonuçlarına göre hedeflerin gerçekleşme düzeyi ve öğrenme alanlarındaki başarı durumu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaz Kur'an Kursları, Amaçlar, Amaçların Gerçekleşme düzeyleri, Öğrenci Başarısı.

Abstract

The Directorate, which arranged the informal education according to the recent developments and data of contemporary education, has started the application program for two years depending on the understanding of frame-flexible curriculum. In this study taking Sivas an example, it has been researched the features of the new program, realization levels of the determined aims of the education and the situation of meeting students expectations.

Key Words: Summer Koran Courses, Goals, Realization of the goals levels, Students success.

Giriş:

Sürekli değişim ve gelişim kaçınılmaz bir olgudur. İçinde bulunduğumuz 21.yüzyıl bilgi ve teknoloji çağı olarak tanımlanmaktadır. Bilgi ve teknolojideki hızlı değişime eğitimi de etkilemiş, bilim

* Dr., Tokat İl Müftü Yardımcısı (mustafaondersivas@hotmail.com).

dallarında yeni veriler ortaya konulmuştur. Söz konusu kurslarda yıllardır Kur'an okuma, namaz sureleri ezberleme ağırlıklı bir metot uygulanmıştır. Bunun yanında, her yıl yeniden başlama, öğrenci seviyesinin dikkate alınmaması, onların ihtiyaç ve beklentilerine göre ders müfredatlarının ve çeşitlerinin değiştirilemeyişi, bu derslere ait özel öğretim metotlarının geliştirilemeyişi,¹ zaman kaybı, istenilen sonuçlara ulaşılamaması gibi problemler ortaya çıkmıştır. Bu veriler din eğitimi ve onun bir bölümünü teşkil eden Kur'an eğitimi etkilemiş; Kur'an kurslarının program ve müfredatı yeniden düzenlenmiştir. Yaz Kur'an Kursları için Diyanet İşleri Başkanlığı, eğitimciler, ilahiyatçılar ve Kur'an Kursu öğreticilerinden oluşan bir komisyon kurarak² çerçeve-esnek program anlayışı, öğrenci merkezli yaklaşım ve kur sistemi esasına dayalı yeni bir öğretim programı hazırlatarak 2005 yılından itibaren uygulamaya koymuştur.

Yaygın din eğitiminin önemli kurumlarından biri olan Yaz Kur'an Kurslarına 2007 yılı itibarıyla 1.567.025 öğrenci katılmıştır.³ Bu sayı ciddiye alınması gereken bir kitlenin varlığına ve alan araştırmalarının yapılması gerektiğine işaret etmektedir. Yeni yaz kursları programdaki hedeflerin öğrenciler açısından gerçekleşme düzeylerini, öğrenme alanlarındaki başarılarını tespit etmek için yaptığımız bu çalışmanın temel problemini şöyle belirtebiliriz: "Yaz Kur'an Kursları Öğretim Programındaki amaçların öğrenciler açısından gerçekleşme düzeyleri nasıldır?" Bu temel problemin yanında, öğrencilerin ön test ve son test puanları arasındaki farkların neler olduğu, hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediği sorularına da cevap arayacağız.

Yaz Kur'an Kurslarının yeni programı ve uygulaması hakkında çalışmalar yok denecek kadar azdır. Birkaçı dışında yaz kursları ile ilgili olmayan bu çalışmaların çoğu yeni programın uygulanmasından önceki dönemlere ve genel Kur'an kurslarına aittir.⁴ Daha ziyade ders programları, ders kitapları, öğreticilerin özellikleri ve kullandıkları metotlar, öğrencilerin beklentileri gibi konular üzerinde durulan bu çalışmalarda hedeflerin gerçekleşmesi konusuna hiç

¹ Halis Ayhan, *Türkiye'de Din Eğitimi*, Dem Yayınları, İstanbul 2004, s.523.

² Bkz: *Kur'an Kursları Öğretim Programı* (Yüzünden Okuyanlar İçin), DİB Yayınları, Ankara 2006, s.2.

³ *DİB 2007 Yılı İstatistikleri*, Diyanet Yayınları, Ankara 2008, s.108.

⁴ Kur'an Kursları ile ilgili çalışmalar için bkz: M.Faruk Bayraktar, *Eğitim Kurumu Olarak Kur'an Kursları Üzerine Bir Araştırma*, İstanbul 1992; M.Emin Ay, *Problemleri ve Beklentileriyle Kur'an Kursları*, Düşünce Yayınları, İstanbul 2005; Ahmet Koç, *Kur'an Kurslarında Eğitim ve Verimlilik Üzerine Bir Araştırma*, İlahiyat Yayınları, Ankara 2005; Ramazan Buyrukçu, *Kur'an Kurslarında Din Eğitimi ve Öğretiminin Verimliliği Üzerine Bir Araştırma*, (Göller Bölgesi Örneği), Fakülte Kitabevi, Isparta 2001.

değnilmemiştir. Yaz kursları ile ilgili olan çalışmalarda ise; yeni program, hedefler ve bunların gerçekleşme düzeyleri üzerinde durulmamıştır.⁵ Bu çalışma, konu ile ilgili ilk alan araştırmalarından birisi olması bakımından önemlidir. Öğrenci başarı düzeylerine dayalı olarak programın hedeflerinin gerçekleşme düzeyini tespit etmeyi amaçladığımız bu çalışma; önemli bir geri bildirim olmasının yanında, öğreticilere, program geliştirme çalışmalarına, kurslardaki eğitim öğretim faaliyetlerine, bu konuda yapılacak daha kapsamlı alan araştırmalarına ve Diyanet İşleri Başkanlığının ilgili birimlerine katkı sağlayacaktır.

Evren ve Örneklem

Sivas il merkezindeki 210 Yaz Kur'an Kursu araştırmamızın evrenini, bunların arasından seçilen 25 Yaz Kur'an Kursu ise örnekleme oluşturmaktadır. 2007 yılında Haziran ayının son haftasından itibaren açılan ve Eylül ayı başında sona eren Yaz Kur'an Kursları ile sınırlı olan bu çalışma Sivas İl merkezindeki 210 kurs arasından basit tesadüfi örnekleme⁶ yöntemiyle seçilen 25 kurstaki 566 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Örneklem olarak seçilen 25 kurstan 16'sı camilerde, 9'u K.Kursu binalarında açılmıştır. Başarı testi ve anket uygulanan öğrencilerin 308'i 1.kura,160'ı 2.kura, 98'i 3.kura devam eden öğrencilerdir. Öğrencilerin 304'ü erkek, 262'si kızdır.

İl merkezinde 64 Kur'an Kursu, 178 camii mevcuttur. Buralarda 210 Yaz Kur'an Kursu açılmış ve 2005 yılında bu kurslara 6720 öğrenci, 2006 yılında 8640, 2007 yılında ise 9292 öğrenci devam etmiştir.⁷ Kurs başına 32-44 (ortalama 38) öğrenci, 1384 kişiye bir cami düşmektedir. Bölgede Yaz Kur'an Kursları ile ilgili daha önce herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Hafızlık Kursları, normal Kur'an Kursları, camilerde açılan Cami Dersleri araştırmamızın sınırları dışında tutulmuştur.

Veri Toplama Teknik ve Araçları

Bu çalışma Yaz Kur'an Kursları Öğretim programı amaçlarının öğrenciler açısından gerçekleşme düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmış ampirik bir çalışmadır. Örneklem grubundaki öğrencilerin başarılarının tespiti için ise ön test ve son test yapılmasına karar verilmiştir. Araştırmamızda öncelikle literatür taraması yapılarak

⁵ Yaz Kur'an Kursları ile ilgili çalışmalar için bkz: İrfan Başkurt, *Din Eğitimi Açısından Kur'an Öğretimi ve Yaz Kur'an Kursları*, Dem Yayınları, İstanbul 2007; Salih Aybey, *İlköğretim Çağındaki Öğrencilerin Diyanet İşleri Başkanlığınca Açılan Yaz Kursları İle İlgili Görüşleri*, Basılmamış YL Tezi, UÜSBE, Bursa 2005.

⁶Tesadüfi Örneklem hakkında geniş bilgi için bkz: Ayhan Ural-İbrahim Kılıç, *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*, Detay Yay., Ankara 2006, s.38.

⁷ Sivas İl müftülüğü, *2006,2007 Yaz Kur'an Kursu İstatistikleri*.

konu ile ilgili dokümanlar tespit edilip, yapılan çalışmalar incelenmiştir.⁸ Bunun yanında gözlem ve yüz yüze görüşme tekniklerinden⁹ yararlanılmış, gözlemlerimiz ise daha ziyade doğal gözlem¹⁰ şeklinde yapılmıştır. Diyanet İşleri Başkanlığı istatistiklerine ve internet aracılığı ile diğer bilgilere ulaşılmıştır. Bu çalışmada Kur'an Kursu öğretmenlerinin de anket, başarı testi ve öğrencileri dinleme konusunda yardımları alınmıştır.

Kur'ların başlangıcında 5 öğrenme alanını içeren başarı testi uygulaması yapılmıştır. Kurslarda Kur'an-ı Kerimi ezberleme ve yüzünden okuma dersleri vardır. K.Kerim öğrenme alanı ile ilgili olarak ezberleri dinleme, kaydetme ve yüzünden okumayı kontrolde öğretmenlerin katkısı olmuştur. Öğreticiler kur başlangıçlarında ve bitiminde aynı öğrencilere, birinci kur için 9, ikinci kur için 10, üçüncü kur için 9 şıklı gözlem formları kullanarak Kur'an dersindeki kazanımları tespit etmişlerdir. Diğer öğrenme alanlarında ise, çoktan seçmeli veya boşluk doldurma şeklinde testler uygulanmıştır. Likert tipi bu testler birinci kur için 30, ikinci kur için 25, üçüncü kur için 28 şıktan oluşmaktadır. Böylece öğrencilerin başlangıçtaki seviyeleri ölçülmüştür. Kur bitiminde aynı öğrencilere başarı testi tekrar uygulanarak kazanımlarının neler olduğu ölçülmeye çalışılmış, kişisel bilgiler için kur bitiminde öğrencilere bir de anket uygulanmıştır. Başarı testlerindeki sorular ve cevaplar Yaz Kursları için hazırlanan öğrenci ve öğretici kitaplarından¹¹ seçilmiştir.

Yaz Kur'an Kursları Öğretim Programı amaçlarının gerçekleşme düzeylerini ölçmek için veri toplamak amacıyla; öğrencilerin başarılarını etkileyeceği düşünülen ve bağımsız değişkenlerden oluşan 18 şıklı anket soruları hazırlanmıştır. Öğrencilerin başarıları hakkında bilgi toplamak amacıyla ön test ve son test hazırlanmıştır. Kur'an-ı Kerim dersindeki başarıyı ölçmek için ise gözlem formu kullanılmıştır. Başarı testleri ve gözlem formlarındaki sorular Yaz Kur'an Kursları öğrenci kitapları ve hedef davranışlar esas alınarak hazırlanmış ve kursların başlangıcında ve bitiminde aynı öğrencilere uygulanmıştır.

⁸ Bkz: Fatma Köylü, *Ortaöğretimde Lise 1. Sınıflarda Biyoloji Dersinin Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi*, Basılmamış YL Tezi, Gazi Ü. Fen Bil.Enst., Ankara 2003; Yasin Kılıç, *İlköğretim 2.Kademe Türkçe Dersi Programındaki Amaçların Gerçekleşme Düzeyi*, Basılmamış Doktora Tezi, Atatürk Ü.SBE, Erzurum 2002.

⁹ Anket, gözlem ve görüşme teknikleri için bkz: Ayhan-Ural, *A.g.e.*, s.55,60,66,67; Halil Seyidoğlu, *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*, Güzem Yayınları, İstanbul 1995, s.29,30,35.

¹⁰ Bkz: Ural-Kılıç, *A.g.e.*, s.67.

¹¹ Bkz: *Dinimizi Öğreniyoruz* (öğretici ve öğrenci kitapları), TDV Yay., Ankara 2007.

Başarı Testi'nin Güvenilirlik Çalışması

Öğrencilerin Yaz Kur'an Kursu öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeylerini belirlemede her bir kur için geliştirilen başarı testleri kullanılmıştır. Testin deneme formu araştırmacı tarafından geliştirilmiş çoktan seçmeli 83 maddeden oluşmaktadır. Testin hazırlanmasında Yaz Kur'an Kursları için Diyanet İşleri Başkanlığınca geliştirilen öğretim programında yer alan öğrenci kazanımları kullanılmıştır. Testin ön denemesi birinci kur için araştırmanın yapıldığı Sivas'taki Mehmet Paşa Camiinde öğrenim gören 29; ikinci kur için Mevlana Camiinde öğrenim gören 20; ve üçüncü kur için yine Mevlana Camiinde öğrenim gören 19 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Madde ayırıcılık değerleri 0.30 un üzerinde olan maddeler testin ana formuna alınmıştır. Testin ortalama güçlüğü 0.51 olarak hesaplanmıştır. Madde ayırıcılık indisleri esas alınarak son formatı oluşturulan testte 83 maddenin tamamı yer almıştır. Testin güvenilirliğini belirlemek için KR21 formülünden yararlanılmıştır. Yapılan istatistiksel çözümleme sonucunda testin güvenilirliğinin 0.73 olduğu saptanmıştır. Bu bilimsel bir araştırma için yeterli bir rakamdır. Böylece Yaz Kur'an Kursları amaçlarının gerçekleşme düzeyini ölçmek üzere geliştirilen testin güvenilir olduğuna karar verilmiştir.¹² Bu testte yer alan maddeler genellikle "bilişsel alan" ın bilgi ve kavrama düzeyindedir.

Geliştirilen test, örnekleme alınan Kur'an Kurslarında öğretim öncesinde uygulanan ön test ve öğretim sonucunda uygulanan son test olarak kullanılmıştır. Geçerliliği sağlamak amacıyla her iki testte de aynı sorulara yer verilmiştir.¹³ Araştırma boyunca kullanılan öğrenci ön test puanları ve öğrenci son test puanları kavramları bu ölçme işlemlerinden elde edilen değerleri ifade etmektedir.

Verilerin Çözülmesi

Araştırmamızın temel problemini test edebilmek için öğrencilerin ön test ve son testleri ile gözlem formlarından elde edilen verilerin istatistiksel analizi SPSS 13.0 sürümü ile yapılmış, frekans dağılımı, ortalama puanlar, ilişkisiz t-Testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) kullanılmıştır. Varyans analizinde aralarında anlamlı fark bulunan grupların belirlenmesi için LSD kullanılmıştır. Kritik p değeri 0,05 olarak alınmıştır.¹⁴ Gözlem ve görüşmelerden elde edilen veriler ile konu ile ilgili diğer çalışmalarda bulunan bilgiler yorum ve karşılaştırma için kullanılmıştır.

¹² Bkz: Ural - Kılıç, A.g.e, s.286-290.

¹³ Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Sanem Matbaacılık, Ankara 1991, s.105.

¹⁴ Ural- Kılıç, A.g.e., s.117 vd.

YAZ KUR'AN KURSLARINDA ÖĞRENCİ BAŞARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Birinci Kurdaki Başarı Durumu

Araştırmamızın deneysel bölümü her bir kurun başında ve sonunda uygulanan başarı testine ait ön-test ve son-test puanlarının karşılaştırılması üzerine kuruludur. Birinci kur öğretim programını başından sonuna kadar izleyerek tamamlayan 310 öğrenciye ait ön test ve son test puanları tablo 1'de verilmektedir. Tablo incelendiği zaman birinci kur öğretim programı içeriğinde yer alan Kur'an, İtikat, İbadet, Ahlak ve Siyer dersine ait son-test puanlarının ön-test puanlarına göre matematiksel olarak yüksek olduğu gözlenmektedir. En belirgin artış ise Kur'an öğretimi için geçerlidir.

Tablo 1. Birinci Kur Derslerinin Ön Test ve Son Test Ortalama Puanları

		Ortalama	N	ss
Pair 1	1.Kur Kur'an Ön test Puanı	4,9194	310	1,41305
	1.Kur Kur'an Son Test Puanı	7,1452	310	1,23129
Pair 2	1.Kur İtikat Ön Test Puanı	5,9355	310	1,42187
	1.Kur İtikat Son Test Puanı	7,5290	310	1,19768
Pair 3	1.Kur İbadet Ön Test Puanı	5,3323	310	1,68640
	1.Kur İbadet Son Test Puanı	7,0839	310	1,35080
Pair 4	1.Kur Ahlak Ön Test Puanı	5,1548	310	1,75577
	1.Kur Ahlak Son Test Puanı	7,0387	310	1,39525
Pair 5	1.Kur Siyer Ön Test Puanı	5,5516	310	2,06424
	1.Kur Siyer Son Test Puanı	7,3581	310	1,61431

Ön-test ve son-test puanları arasında gözlenen matematiksel farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı ise ilişkili örneklem-ler t-testi ile analiz edilmiş ve analiz sonuçları tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Birinci Kur Derslerine Ait Ön test-Son Test İlişkili Örneklemeler t-Testi Sonuçları

		Ortalama Farkı	ss	t	Sd	Sig.
Pair 1	1.Kur Kur'an Ön test Puanı - 1.Kur Kur'an Son Test Puanı	-2,2258	,94884	-41,302	309	,000
Pair 2	1.Kur İtikat Ön Test Puanı - 1.Kur İtikat Son Test Puanı	-1,5935	1,03152	-27,200	309	,000
Pair 3	1.Kur İbadet Ön Test Puanı - 1.Kur İbadet Son Test Puanı	-1,7516	1,21463	-25,391	309	,000
Pair 4	1.Kur Ahlak Ön Test Puanı - 1.Kur Ahlak Son Test Puanı	-1,8839	1,35080	-24,555	309	,000
Pair 5	1.Kur Siyer Ön Test Puanı - 1.Kur Siyer Son Test Puanı	-1,8065	1,34187	-23,703	309	,000

Tablo 2'deki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan birinci kur öğrencilerinin Kur'an dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:41,3; Sd: 309; p<0,05). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize birinci kur Kur'an öğretimi alanında amaçların gerçekleştiğini göstermektedir.

Tablo 3. Birinci Kur Kur'an Öğrenme Düzeyi

		f	%
2	Zayıf	6	1,9
3	Orta	79	25,5
4	İyi	187	60,3
5	Pekiyi	38	12,3
	Toplam	310	100,0

Nitekim Kur'an öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %72,6'sının iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo

3'de verilen bu değerler, Kur'an dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir.

Tablo 4. Birinci Kur İtikat Öğrenme Düzeyi

		f	%
2	Zayıf	3	1,0
3	Orta	54	17,4
4	İyi	192	61,9
5	Pekiyi	61	19,7
	Toplam	310	100,0

Tablo 2'deki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan birinci kur öğrencilerinin İbadet dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:27,2; Sd: 309; $p < 0,05$). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize birinci kur İtikat öğretimi alanında amaçların gerçekleştirildiğini göstermektedir.

İtikat öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %81,6'sının iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 4'de verilen bu değerler, İtikat dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir.

Tablo 5. Birinci Kur İbadet Öğrenme Düzeyi

		f	%
2	Zayıf	11	3,5
3	Orta	88	28,4
4	İyi	165	53,2
5	Pekiyi	46	14,8
	Toplam	310	100,0

Tablo 2'deki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan birinci kur öğrencilerinin İtikat dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:25,39; Sd: 309; $p < 0,05$). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize birinci kur İbadet öğretimi alanında amaçların gerçekleştirildiğini göstermektedir.

Birinci kur İbadet öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %68'inin iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 5'de verilen bu değerler, İbadet dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir.

Tablo 6. Birinci Kur Ahlak Öğrenme Düzeyi

		f	%
2	Zayıf	12	3,9
3	Orta	96	31,0
4	İyi	161	51,9
5	Pekiyi	41	13,2
	Toplam	310	100,0

Tablo 2'deki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan birinci kur öğrencilerinin Ahlâk dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:24,55; Sd: 309; p<0,05). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize birinci kur Ahlâk öğretimi alanında amaçların gerçekleştiğini göstermektedir.

Ahlâk öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %65,1'inin iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 6'da verilen bu değerler, Ahlâk dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir.

Tablo 7. Birinci Kur Siyer Öğrenme Düzeyi

		f	%
1	Başarısız	18	5,9
2	Zayıf	82	26,9
3	Orta	103	33,8
4	İyi	73	23,9
5	Pekiyi	29	9,5
	Toplam	305	100,0

Tablo 2'deki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan birinci kur öğrencilerinin Siyer dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir.

tedir (t:23,7; Sd: 309; p<0,05). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize birinci kur Siyer öğretimi alanında amaçların gerçekleştiğini göstermektedir.

Siyer öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %33,4'ünün iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 7'de verilen bu değerler, siyer dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir. Bununla birlikte Siyer dersinin amaçlarında diğer derslere göre üst düzey amaçların gerçekleşmesi daha geride kalmaktadır. Bunun birkaç sebebi olabilir: Kullanılan metod uygun değildir, öğretici hazırlanmadan gelmiştir veya öğrencilerin derse hazırlanmasında eksiklik olabilir. Öğretici öğrencilerin ön öğrenmeleri hakkında bilgi sahibi değildir. Bilişsel alanda algılama ve öğrenme için dikkat çekme, daha önce öğrenilen bilgiler ile bağlantı kurma oldukça önemlidir.¹⁵ Ayrıca konular bu dönem çocukları için ağır olabilir. Ders işlenirken yardımcı araç-gereç kullanılmıyordur. Soyut ve mecazi içerikli kavram ve bilgiler olduğundan öğrenilme oranı diğer konulara göre daha aşağı düzeyde kalmıştır.

2-İkinci Kurdaki Başarı Durumu

Araştırmamıza katılan öğrencilerden ikinci kur öğretim programını başından sonuna kadar izleyerek tamamlayan 157 öğrenciye ait ön test ve son test puanları tablo 26'da verilmektedir. Tablo incelendiği zaman ikinci kur öğretim programı içeriğinde yer alan Kur'an, İtikat, İbadet, Ahlâk ve Siyer dersine ait son-test puanlarının ön-test puanlarına göre matematiksel olarak yüksek olduğu gözlenmektedir. En belirgin artış ise Kur'an öğretimi için geçerlidir. Bunun da gerekçesi tüm kurlarda olduğu gibi öğrencilerin Kur'an dışında kalan derslerde ön öğrenmelerinin daha yüksek olmasıdır.

¹⁵ Bkz: Nuray Senemoğlu, *Gelişim Öğrenme ve Öğretim (Kuramdan Uygulamaya)*, Özsen Yay. Matbaacılık, Ankara 1998, s.343-345.

Tablo 8. İkinci Kur Derslerinin Ön Test ve Son Test Ortalama Puanları

		Ortalama	N	ss
Pair 1	2.Kur Kur'an Ön Test Puanı	4,5159	157	1,49617
	2.Kur Kur'an Son Test Puanı	7,1911	157	1,40573
Pair 2	2.Kur İtikat Ön Test Puanı	5,6242	157	1,61092
	2.Kur İtikat Son Test Puanı	7,7962	157	1,53898
Pair 3	2.Kur İbadet Ön Test Puanı	5,5096	157	1,76002
	2.Kur İbadet Son Test Puanı	7,7580	157	1,53339
Pair 4	2.Kur Ahlak Ön Test Puanı	5,3822	157	1,54229
	2.Kur Ahlak Son Test Puanı	7,3248	157	1,57389
Pair 5	2.Kur Siyer Ön Test Puanı	5,7643	157	1,60983
	2.Kur Siyer Son Test Puanı	7,4076	157	1,60110

Tablo 9'daki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan ikinci kur öğrencilerinin Kur'an dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:25,55; Sd: 156; p<0,05). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize ikinci kur Kur'an öğretimi alanında amaçların gerçekleştiğini göstermektedir.

Tablo 9. İkinci Kur Derslerine Ait Ön test-Son Test İlişkili Örneklemeler t-Testi Sonuçları

		Ortalama Farkı	ss	t	Sd	Sig
Pair 1	2.Kur Kur'an Ön Test Puanı - 2.Kur Kur'an Son Test Puanı	-2,6752	1,31176	-25,553	156	,000
Pair 2	2.Kur İtikat Ön Test Puanı - 2.Kur İtikat Son Test Puanı	-2,1720	1,24642	-21,834	156	,000
Pair 3	2.Kur İbadet Ön Test Puanı - 2.Kur İbadet Son Test Puanı	-2,2484	1,46172	-19,274	156	,000
Pair 4	2.Kur Ahlak Ön Test Puanı - 2.Kur Ahlak Son Test Puanı	-1,9427	1,13365	-21,472	156	,000
Pair 5	2.Kur Siyer Ön Test Puanı - 2.Kur Siyer Son Test Puanı	-1,6433	1,37287	-14,998	156	,000

Tablo 10. İkinci Kur Kur'an Öğrenme Düzeyi

	f	%
2 Zayıf	3	1,9
3 Orta	50	31,8
4 İyi	76	48,4
5 Pekiyi	28	17,8
Toplam	157	100,0

Nitekim Kur'an öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %66,2'sinin iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 10'da verilen bu değerler, Kur'an dersinde belirlenen amaçlara ulaştığını desteklemektedir.

Tablo 11. İkinci Kur İtikat Öğrenme Düzeyi

		f	%
2	Zayıf	3	1,9
3	Orta	31	19,7
4	İyi	70	44,6
5	Pekiyi	53	33,8
	Toplam	157	100,0

Tablo 9'daki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan ikinci kur öğrencilerinin itikat dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:21,83; Sd: 156; p<0,05). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize ikinci kur İtikat öğretimi alanında amaçların gerçekleştiğini göstermektedir.

İtikat öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %78,4'ünün iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 11'de verilen bu değerler, İtikat dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir.

Tablo 12. İkinci Kur İbadet Öğrenme Düzeyi

		f	%
2	Zayıf	5	3,2
3	Orta	27	17,2
4	İyi	75	47,8
5	Pekiyi	50	31,8
	Toplam	157	100,0

Tablo 9'daki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan ikinci kur öğrencilerinin İbadet dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:19,27; Sd: 156; p<0,05). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize ikinci kur İbadet öğretimi alanında amaçların gerçekleştiğini göstermektedir.

İbadet öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %79,6'sının iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 12'de verilen bu değerler, İbadet dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir.

Tablo 13. İkinci Kur Ahlak Öğrenme Düzeyi

		f	%
1	Başarısız	1	0.6
2	Zayıf	4	2.5
3	Orta	46	29.3
4	İyi	75	47.8
5	Pekiyi	31	19.7
	Toplam	157	100.0

Tablo 9'daki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan ikinci kur öğrencilerinin ahlak dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:21,47; Sd: 156; $p < 0,05$). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize ikinci kur Ahlâk öğretimi alanında amaçların gerçekleştiğini göstermektedir.

Ahlak öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %67,5'inin iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 13'de verilen bu değerler, Ahlâk dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir.

Tablo 14. İkinci Kur Siyer Öğrenme Düzeyi

		f	%
2	Zayıf	8	5,1
3	Orta	38	24,2
4	İyi	72	45,9
5	Pekiyi	39	24,8
	Toplam	157	100,0

Tablo 9'daki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan ikinci kur öğrencilerinin Siyer dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:14,99; Sd: 156; $p < 0,05$). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize ikinci kur Siyer öğretimi alanında amaçların gerçekleştiğini göstermektedir.

Siyer öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %70,7'sinin iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 14'de verilen bu

değerler, Siyer dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir.

3-Üçüncü Kurdaki Başarı Durumu

Araştırmamıza katılan öğrencilerden üçüncü kur öğretim programını başından sonuna kadar izleyerek tamamlayan 99 öğrenciye ait ön test ve son test puanları tablo 33'de verilmektedir. Tablo incelendiği zaman üçüncü kur öğretim programı içeriğinde yer alan Kur'an, İtikat, İbadet, Ahlâk ve Siyer dersine ait son-test puanlarının ön-test puanlarına göre matematiksel olarak yüksek olduğu gözlenmektedir. En belirgin artış ise Kur'an öğretimi için geçerlidir. Bunun da gerekçesi tüm kurlarda olduğu gibi öğrencilerin Kur'an dışında kalan derslerde ön öğrenmelerinin daha yüksek olmasıdır.

Tablo 15. Üçüncü Kur Derslerinin Ön Test ve Son Test Ortalama Puanları

		Ortalama	N	ss
Pair 1	3.Kur Kur'an Ön Test Puanı	4,4343	99	1,49940
	3.Kur Kur'an Son Test Puanı	7,4444	99	1,10861
Pair 2	3.Kur İtikat Ön Test Puanı	5,7273	99	1,48336
	3.Kur İtikat Son Test Puanı	8,1818	99	1,43117
Pair 3	3.Kur İbadet Ön Test Puanı	5,2121	99	1,61797
	3.Kur İbadet Son Test Puanı	7,4444	99	1,40859
Pair 4	3.Kur Ahlak Ön Test Puanı	5,0505	99	1,71651
	3.Kur Ahlak Son Test Puanı	7,8990	99	8,18971
Pair 5	3.Kur Siyer Ön Test Puanı	5,6566	99	1,49258
	3.Kur Siyer Son Test Puanı	7,3434	99	1,26299

Tablo 15'deki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan üçüncü kur öğrencilerinin Kur'an dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:21,23; Sd: 98; p<0,05). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize üçüncü kur Kur'an öğretimi alanında amaçların gerçekleştiğini göstermektedir.

Tablo 16. Üçüncü Kur Derslerine Ait Ön test-Son Test İlişkili Örneklem t-Testi Sonuçları

		Ortalama	ss	t	Sd	Sig.
Pair 1	3.Kur Kur'an Ön Test Puanı - 3.Kur Kur'an Son Test Puanı	-3,0101	1,41056	-21,233	98	,000
Pair 2	3.Kur İtikat Ön Test Puanı - 3.Kur İtikat Son Test Puanı	-2,4545	1,27993	-19,081	98	,000
Pair 3	3.Kur İbadet Ön Test Puanı - 3.Kur İbadet Son Test Puanı	-2,2323	1,03833	-21,391	98	,000
Pair 4	3.Kur Ahlak Ön Test Puanı - 3.Kur Ahlak Son Test Puanı	-2,8485	7,94928	-3,565	98	,001
Pair 5	3.Kur Siyer Ön Test Puanı - 3.Kur Siyer Son Test Puanı	-1,6869	1,13970	-14,727	98	,000

Tablo 17. Üçüncü Kur Kur'an Öğrenme Düzeyi

		f	%
3	Orta	21	21,2
4	İyi	59	59,6
5	Pekiyi	19	19,2
	Toplam	99	100,0

Kur'an öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %78,8'inin iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 17'de verilen bu değerler, üçüncü kurdaki Kur'an dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir.

Tablo 18. Üçüncü Kur İtikat Öğrenme Düzeyi

		f	%
3	Orta	15	15,2
4	İyi	42	42,4
5	Pekiyi	42	42,4
	Toplam	99	100,0

Tablo 16'daki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan üçüncü kur öğrencilerinin İtikat dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:19,08; Sd: 98; $p<0,05$). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize üçüncü kur İtikat öğretimi alanında amaçların gerçekleştiğini göstermektedir.

İtikat öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %84,8'inin iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 18'de verilen bu değerler, İtikat dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir.

Tablo 19. Üçüncü Kur İbadet Öğrenme Düzeyi

		f	%
2	Zayıf	4	4,0
3	Orta	15	15,2
4	İyi	60	60,6
5	Pekiyi	20	20,2
	Toplam	99	100,0

Tablo 16'daki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan üçüncü kur öğrencilerinin İbadet dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:21,39; Sd: 98; $p<0,05$). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize üçüncü kur İbadet öğretimi alanında amaçların gerçekleştiğini göstermektedir.

İbadet öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %80,8'inin iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 19'da verilen bu değerler, İbadet dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir.

Tablo 20. Üçüncü Kur Ahlâk Öğrenme Düzeyi

		f	%
2	Zayıf	3	3,0
3	Orta	40	40,4
4	İyi	38	38,4
5	Pekiyi	18	18,2
	Toplam	99	100,0

Tablo 16'daki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan üçüncü kur öğrencilerinin Ahlâk dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:3,56; Sd: 98; $p<0,05$). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize üçüncü kur Ahlâk öğretimi alanında amaçların gerçekleştirildiğini göstermektedir.

Ahlâk öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %75,8'inin iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 20'de verilen bu değerler, Ahlâk dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir.

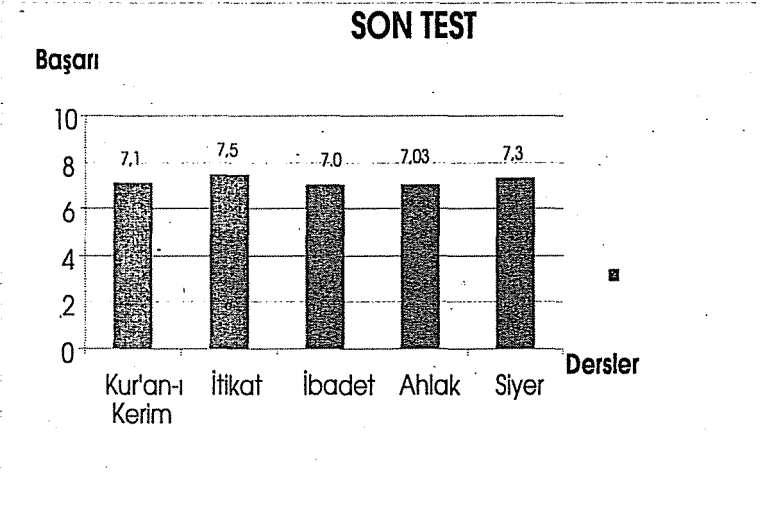
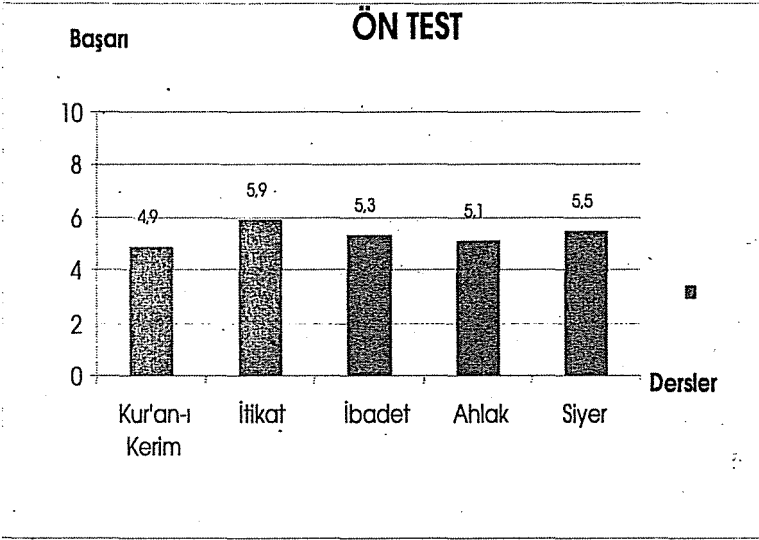
Tablo 21. Üçüncü Kur Siyer Öğrenme Düzeyi

		f	%
3	Orta	24	24,2
4	İyi	60	60,6
5	Pekiyi	15	15,2
	Toplam	99	100,0

Tablo 16'daki değerler incelendiği zaman araştırmaya katılan üçüncü kur öğrencilerinin Siyer dersine ait ön test ve son test puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmektedir (t:14,72; Sd: 98; $p<0,05$). Fark, son test puanlarının lehinedir. Bu bulgu bize üçüncü kur Siyer öğretimi alanında amaçların gerçekleştirildiğini göstermektedir.

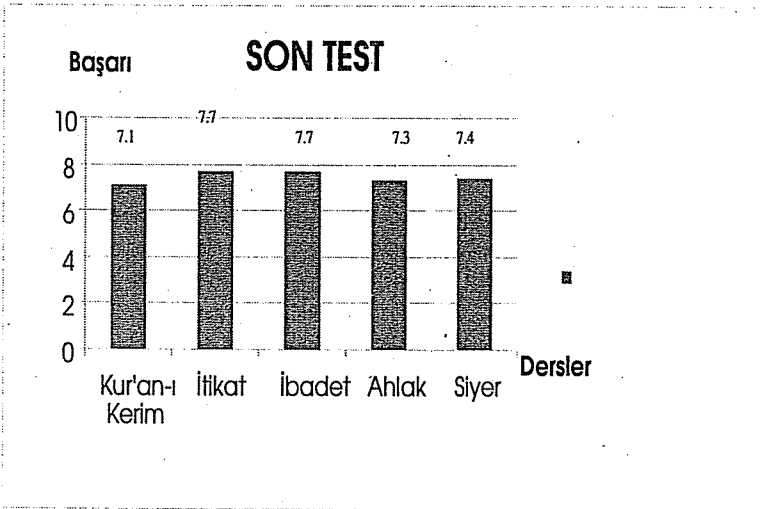
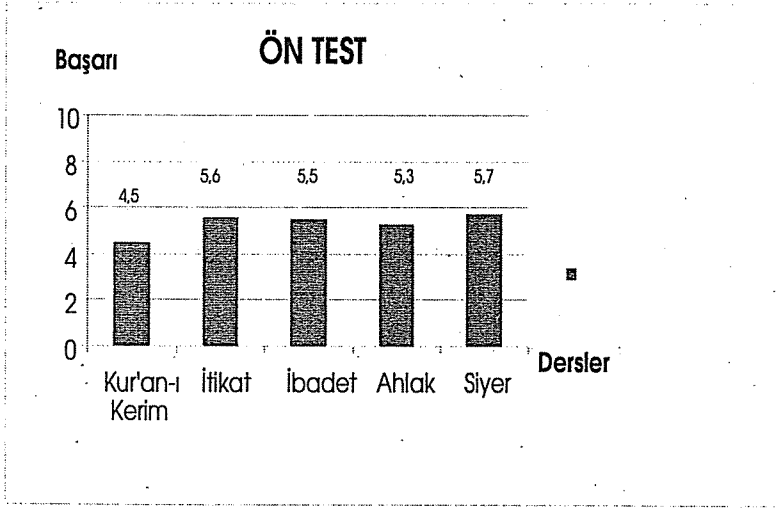
Siyer öğretim alanına ait son-test puanlarının beşlik sisteme çevrilerek yapılan betimsel analizinde öğrencilerin %75,8'inin iyi ve pekiyi dereceye ulaştığı görülmektedir. Tablo 21'de verilen bu değerler, siyer dersinde belirlenen amaçlara ulaşıldığını desteklemektedir. Üçüncü kur'a ait derslerdeki öğrenme düzeylerinin diğer kurlara göre yüksek olduğu gözlenmektedir. Bu kura bilişsel öğrenmeleri yüksek öğrenciler devam ettiği için başarı da yüksek olabilir.

1.KUR

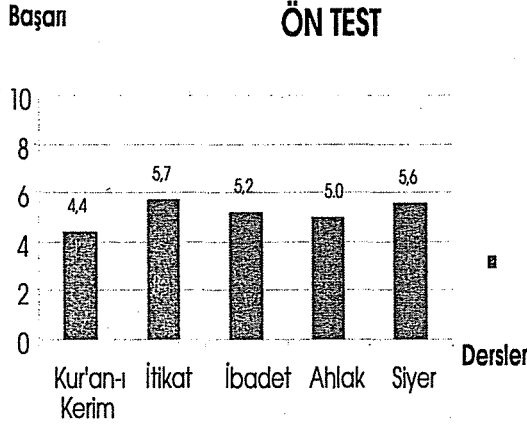
Şekil-14
Öğrencilerin 1. Kur Ön test ve Son test başarı durumları

2.KUR

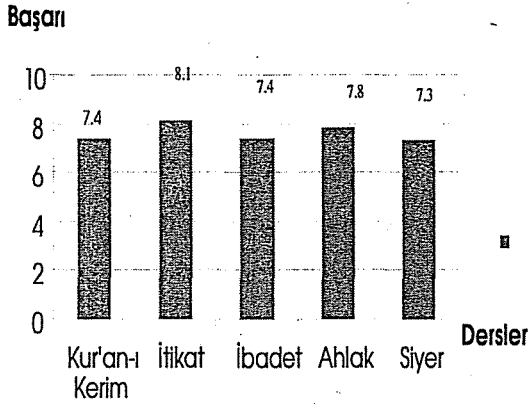

Şekil-15
Öğrencilerin 2. Kur Ön test ve Son test başarı durumları

3.KUR

SON TEST

Şekil-16

Öğrencilerin 3. Kur Ön test ve Son test başarı durumları

Sonuç ve Öneriler:

Öğrenciler yaz kurslarına öncelikle Kur'an öğrenmek maksadıyla gelmektedirler.¹⁶

Yaz Kur'an Kurslarında belirlenen hedefler büyük ölçüde gerçekleşmektedir. Bütün kurlarda ve bu kurlardaki öğrenme alanlarında ön test ve son test puanları anlamlı şekilde farklılaşmakta, istenen kazanımları öğrenciler kurs sonunda elde etmektedirler. Bu durum bazı öğrenme alanlarında daha yüksek oranda, bazılarında ise düşük düzeyde gerçekleşmektedir. Ön test ve son test puanları arasında en yüksek fark Kur'an-ı Kerim dersinde görülmektedir. Bunun nedeni öğrencilerin Kur'an okuma ve ezberlerde ön birikimlerinin olmaması, ders dağılımı ve ön test puanlarının düşük olmasıdır. Bir diğer neden ise örgün eğitimde Kur'an dersinin bulunmamasıdır.

Kur'lar yükseldikçe ön test son test puanları arasındaki fark artmaktadır. Üçüncü kurda başarı ortalaması daha yüksektir. Bu kur'daki ön test puan ortalaması 5.18, son test puan ortalaması 7.60 tır. Aradaki fark ise 2.42 puandır. Bu kur öğrencilerinin bilişsel öğrenme düzeyi yüksek ve konu ile ilgili ön bilgileri olması böyle bir sonucu ortaya çıkartmıştır. Okuldaki Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin bu başarıda katkısı vardır.¹⁷ Başarı ortalaması en düşük kur birinci kur'dur. Bu kur'da ön test puan ortalaması 5.34, son test puan ortalaması 7.18, aradaki fark ise 1.84 puandır. Bunun nedeni bu kur öğrencilerinin ön bilgilerinin az olması ve yaşları gereği bilişsel öğrenme seviyelerinin düşük olmasıdır. İkinci kur'da ön test puan ortalaması 5.32, son test puan ortalaması 7.44, aradaki fark ise 2.12 puandır.

En yüksek ön test puan ortalaması itikat dersinde görülmektedir. Bu durumu okul ve aile eğitiminin etkisi ile açıklayabiliriz. Öğrenme alanları içinde en düşük başarı oranı siyer dersine aittir. Bu derse ait ön test puan ortalaması 5,6, son test puan ortalaması 7,3 tür. Aradaki fark 1,7 puandır. Bu derste kullanılan metod ve öğrencilerin güdülenmesinde problem olabilir. Yaz kursları programındaki birinci ve ikinci kurlardaki bilişsel konular yaş gruplarına göre yeni-

¹⁶ Bkz: Mustafa Önder, *Yaz Kur'an Kursları Öğretim Programı Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyleri* (Sivas Örneği), Basılmamış Doktora Tezi, AÜSBE, Ankara 2007, s.40; İrfan Başkurt, *Din Eğitimi Açısından Kur'an Öğretimi ve Yaz Kur'an Kursları*, Dem yayınları, İstanbul 2007; Salih Aybey, *İlköğretim Çağındaki Öğrencilerin Diyanet İşleri Başkanlığı Tarafından Açılan Yaz Kursları ile İlgili Görüşleri*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, UÜSBE, Bursa 2005.

¹⁷ Önder, A.g.t ,s.93.

den düzenlenmeli ve Din Kültürü Ahlak Bilgisi programı ile uyumlu hale getirilmelidir.

Öğrencilerin başarıları bilişsel ağırlıklı ve günlük hayatta görüp uygulama imkânı bulamadıkları konularla gaybi konularda daha düşüktür. Konuların kur'lara dağılımı yeniden düzenlenebilir. Yeni program yoğun ve dili ağır bir programdır, sadeleştirilmelidir. Kur sisteminde önemli ölçüde başarı sağlanmaktadır. Öğreticilerin tecrübesinin artmasının yanında kur sisteminin veliler ve öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılması ile başarı daha da yükseltilebilir.

BİBLİYOGRAFYA:

-AYBEY, Salih, *İlköğretim Çağındaki Öğrencilerin Diyanet İşleri Başkanlığı Tarafından Açılan Yaz Kursları ile İlgili Görüşleri*, Basılmamış Y.L.Tezi, UÜSBE, Bursa 2005.

-AYDIN, M.Şevki, "İsteğe Bağlı Din Eğitimi Taleplerini Kur'an Kursunun Karşılama Durumu", *Diyanet Aylık Dergi*, S.194, s.26-30, Ankara 2007.

-AYDIN, M.Şevki, "İslam Din Eğitimi Kurumu: Kur'an Kursu", *Diyanet Aylık Dergi*, S.180, s.32-34, Ankara 2005.

-AYDIN, M.Şevki, "Kur'an Kursu ve Kur Sistemi", *Diyanet Aylık Dergi*, S.195, s.20-24, Ankara 2007.

-AYHAN, Halis, *Türkiye'de Din Eğitimi*, Dem Yayınları, İstanbul 2004.

-BİLGİN, Beyza, *Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi*, Yeni Çizgi Yayınları, Ankara 1995.

-BAŞKURT, İrfan, *Din Eğitimi Açısından Kur'an Öğretimi ve Yaz Kur'an Kursları*, Dem Yayınları, İstanbul 2007.

-BAYMUR, Feriha, *Genel Psikoloji*, İnkılâp Yayınları, İstanbul 1994

-BİLGİN, Beyza - SELÇUK, Mualla, *Din Öğretimi Özel Öğretim Yöntemleri*, Gün Yayıncılık, Ankara 1995.

-BOLAY, S.Hayri ve Arkadaşları, *Türk Eğitim Sistemi Alternatif Perspektif*, TDV Yayınları, Ankara 1996.

-BUYRUKÇU, Ramazan, *Kur'an Kurslarında Din Eğitimi ve Öğretiminin Verimliliği Üzerine Bir Araştırma (Göller Bölgesi Örneği)*, Fakülte Kitabevi, Isparta 2001.

-DEMİREL, Özcan, *Eğitimde Program Geliştirme*, Pegema Yayınları, Ankara 2006.

-DİB Taşra Teşkilatında Din Hizmetleri Yürütenlerin Temel ve Özel Yeterlilikleri, DİB Yayınları, Ankara 2005.

-DİB 2007 Yılı İstatistikleri, DİB Yayınları, Ankara 2008.

-Dinimizi Öğreniyoruz, Öğretici Kitabı, TDV Yayınları, Ankara 2007.

-Dinimizi Öğreniyoruz, Öğrenci Kitabı, TDV Yayınları, Ankara 2007.

-DOĞAN, Recai – ALTAŞ, Nurullah, "İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenleri Yeterlik Ölçeği Üzerine Bir Ön Araştırma", *AÜİF Dergisi*, C.XLIII, s.109-122, Ankara 2002.

-DOĞAN, Recai – TOSUN, Cemal, *İlköğretim 4.ve 5. Sınıflar için Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi*, Pegema Yayınları, Ankara 2003.

-DOĞAN, Recai – TOSUN, Cemal, *İlköğretim 6. 7. ve 8. Sınıflar İçin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi Özel Öğretim Yöntemleri*, Pegema Yayınları, Ankara 2003.

-ERGÜN, Mustafa, *Bilimsel Araştırmalarda Bilgisayarla İstatistik Uygulamaları*, Ocak Yayınları, Ankara 1995.

-FİDAN, Nurettin – ERDEN, Münire, *Eğitime Giriş*, Alkım Yayınları, Ankara trsz.

-*İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (4.5.6.7.8.sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu*, MEB Yayınları, Ankara 2006.

-*İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9.10.11.12.sınıflar) Öğretim Programı*, MEB Yayınları, Ankara 2005.

-KARACOŞKUN, M.Doğan, *Dini ve Sosyal Psikoloji Yazıları*, Din ve Bilim Kitapları, Samsun 2006.

-KARASAR, Niyazi, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara 1991.

-KILIÇ, Yaşın, *İlköğretim 2.Kademe Türkçe Dersi Programındaki Amaçların Gerçekleşme Düzeyi*, Basılmamış Doktora Tezi, Atatürk Ü.SBE, Erzurum 2002.

-KÖYLÜ, Fatma, *Ortaöğretimde Lise 1. Sınıflarda Biyoloji Dersinin Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi*, Basılmamış YL Tezi, Gazi Ü. Fen Bil.Enst., Ankara 2003;

-KOÇ, Ahmet, *Kur'an Kurslarında Eğitim ve Verimlilik Üzerine Bir Araştırma*, İlahiyat Yayınları, Ankara 2005.

-ÖNDER, Mustafa, *Yaz Kur'an Kursları Öğretim Programı Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyleri (Sivas Örneği)*, Basılmamış Doktora Tezi, AÜSBE, Ankara 2007.

-SEYİDOĞLU, Halil, *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*, Güzem Yayınları, İstanbul 1995

-TOSUN, Cemal, *Din Eğitimi Bilimine Giriş*, Pegema Yayınları, Ankara 2005.

-TUĞ, Salih, "Türkiyede Din Eğitimi", *Milli Eğitim ve Din Hayatı*, s.235-262, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 1981.

-URAL, Ayhan – KILIÇ, İbrahim, *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi*, Detay Yayıncılık, Ankara 2006.

-*Yaz Kur'an Kursları Öğretici Kılavuzu*, DİB Yayınları, Ankara 2006.

-*Yaz Kur'an Kursları Öğretim Programı*, DİB Yayınları, Ankara 2005

Ek-1

1.KUR İTİKAT DERSİ ÖĞRENCİ BAŞARI TESTİ

1. La ilahe Muhammed ün.....?

- () Rasulullah-Eşhedü () İllallah -Rasulullah
() İlla-Rasulullah () İllallah-Eminün

2-Allahtan başka yoktur. Hz Muhammed elçisidir?

- () İlah-Sevgili () Nebi-Allah
() İlah-Allah'ın () Mabud-Son

3-Eşhedü en la ilaheve eşhedü enne Muhammed en.....ve Rasuluhu ?

- () İllallah-Abduhu () İllallah-Hatemün
() İlla- Eminün () Abduhu-ve İlahun

4- Ben şahitlik ederimki Allah'tanilah yoktur. Ve yine şahadet ederimki Hz. Muhammed onun ve elçisidir ?

- () Güçlü-Peygamberi () Başka-Sevgili habibi
() Büyük-Nebisi () Başka-Kulu

5- Kelime-i Tevhit ve Kelime-i Şahadeti söyleyen kişi,

- () Müslüman olur ve sorumluluk altına girer.
() Farzı yerine getirmiş olur.
() Cennete gitmeye hak kazanır.
() Herkes tarafından sevilir.

6-Aşağıdakilerden hangisi İSLAM kavramının tanımıdır ?

- () Müslüman-Mü'min () Ahlak-Teslimiyet-Mü'min
() Barış-İyilik-Teslimiyet () Barış-İnanç-İbadet

7- Aşağıdakilerden hangisinde İslam'ın şartları doğru olarak sayılmıştır?

- () Kelime-i şahadet-Namaz-Oruç-Hac-Zekat
() Kelime-i şahadet-Abdest-Oruç-Namaz-Sadaka
() Kelime-i şahadet-Zekat-Namaz-Kurban-Sadaka.
() Namaz-Oruç-Sadaka-Abdest-Zekat

8- İslam sadece 5 esastan mı ibarettir?

- () Evet () Hayır

9- Aşağıdakilerin hangisi İman-Mü'min-Müslüman kavramlarının karşılığıdır?

- () Bir şeyi kabul etmek ve inanmak-Allah'a, Peygambere ve getirdiklerine inanıp kabul eden-Dinin bazı esaslarını kabul eden.

- () Kabul etmek ve inanmak-Allah'a, Peygambere ve getirdiklerine inanıp kabul eden Islama gönülden bağlı olup inandıklarını yaşamaya çalışan kişi
() İnanmak-Teslim olmak-Allah'ı ve Peygamberi sevmek
() Tasdik etmek-İslam'ı sevmek-Namaz kılmak

10- Aşağıdakilerden hangi şıkta İman esasları doğru olarak sayılmıştır?

- () Allaha, Peygamberlere, Meleklerle, Nebilere, Kıyamete ve ibadetlere inanmak
() Allaha, Peygamberlere, Velilere, Kitaplara ve Kadere inanmak
() Allaha, Peygamberlere, Meleklerle, Kitaplara, Kaza-kader ve ahirete inanmak.
() Peygamberlere, Kitaplara, Meleklerle, Emirlerle, Sünnete ve kade-re inanmak.

I.KUR İBADET DERSİ ÖĞRENCİ BAŞARI TESTİ

1- Allahın rızasını kazandıracak her hareket, davranış, duygu ve düşünceye..... denir.

- () İtikat () İbadet () İman () Ahlak

2- İbadetler.....olmak üzere üçe ayrılır.

- () Bedeni-Ahlaki-Manevi () Bedeni ve Ahlaki
() Dünyevi-Uhrevi-Manevi () Bedeni-Mali-Hem bedeni hem mali

3- Yapılması dinimiz tarafından kesin bir şekilde emredilen davranışlara....., kesin bir şekilde yasaklanan davranışlaradenir.

- () Vacip-Mekruh () Farz-Müfsid () Farz-Haram () Farz-Müstehab

4- Abdest alırkendirseklerle beraber, yüzümüzü, ve topuklarla birlikte yıkar, mesh ederiz.

- () Ellerimizi-Ayaklarımızı-Başımızı () Ellerimizi-Ağzımızı-Burnumuzu
() Ellerimizi-Ayaklarımızı-Boynumuzu () Ayaklarımızı-Ellerimizi-Boynumuzu

5- Gusül abdesti alırkensonradaha sonra.....yıkayıp, temizleriz.

- () Ağzımızı-Kollarımızı-Vücutumuzu () Ağzımızı-Burnumuzu-Bütün Vücutu
() Ağzımızı-Ayaklarımızı-Başımızı () Elimizi-Yüzümüzü-Bütün Vücutu

6- Sabah namazı rekattır.rekat.....,rekat.....dır.

- () 4-2 Sünnet-2 Vacip
() 4-2 Sünnet -2 Farz

- () 4-2 Vacip -2 Farz
() 5-3 Farz-2 Sünnet

7- Namazın şartları dır. ve bunlardan ikisidir.

- () 5-Kıyam-Kıraat
() 6-Setr-i Avret-Kıraat

- () 6-Kıyam-Niyet
() 6-Vakit-Niyet

8- Namazın rükunları.....dır. ve bunlardan ikisidir.

- () 6-Rüku-Sucud
Kible
() 6-Vakit-Taharet

- () 6-Kıyam-İstikbal-i
() 5- Kıyam-Rüku

9- Cuma namazırekattır. Bu namazı kılanlar.....namazını kılmazlar.

- () 12-Öğle () 10-Öğle () 14-Öğle () 16-İkinci

10-Namazda iken bir şeyler yiyip içmek ve gülmek namazı

- () Bozmaz () Sevabını azaltır () Bozar () Sehv secdesi gerektirir

I.KUR AHLAK DERSİ BAŞARI TESTİ

1- İmanın güzel, doğru ve iyi davranışlarda bulunması; çirkin, yanlış ve kötü olan davranışlardan uzak olmasına.....denir

- () Samimiyet () Ahlaklı olmak () İradeli olmak () İnançlı olmak

2- Dinimizde aklın, kalbin, bedenın, yiyecek ve içecekler ile çevreninesastır.

- () Uyum () Ayrı olması () Temiz olması () Beraber olması

3- Aşağıdakilerden hangileri ahlaki değerlerimizdendir?

- () Doğruluk-Sevgi-İyilik () Doğruluk-Cimrilik-İyilik
() Doğruluk-Saygı-Sabır () Cimrilik-Alçak gönüllülük-Temizlik

4- İnsanların her türlü ilişkilerinde, taraflardan birinin can, mal, şeref, itibar ve benzeri hakkının ihlaline.....denir.

- () Torpil () Günah () Rüşvet () Kul hakkı

5- Dinimizde sevgi çok önemlidir vebağlantılıdır.

- () İnsanla () İmanla () İbadetle () Toplumla

I.KUR SİYER DERSİ BAŞARI TESTİ

1- Peygamberimiz.....yılında.....doğmuştur.

() 671-Mekke de () 571-Mekke de () 571- Medine de ()
571-Cidde de

**2- Hz. Peygamberin ilk hanımı....., annesi.....ve de-
desi.....dir.**

() Hatice-Rukiye-EbuTalip () Ayşe-Fatıma-EbuTalip
() Hatice-Halime-Abdulmuttalip () Hatice-Amine-
Abdulmuttalip

**3- Peygamberimize ilk vahiy.....yılındamağarasında
geldi.**

() 610-Hira () 611-Nur () 610-Sevr () 610-Medine

**4- Yapılan baskılar sonunda Müslümanlar.....yılında
.....ye hicret ettiler.**

() 632-Medine () 622-Cidde () 622-Medine () 621-Mekke

**5- Hicretten sonra Peygamberimiz ilk iş olarak'yi
ve yanınayı inşa ettirdi veyılında vefat etti.**

() Mescidi nebevi-Suffa-632 () Mescidi Cuma-Suffa-638
() Mescidi Kuba-Suffa-630 () Mescidi nebevi-Taif-641

Ek-2

II.KUR İTİKAT DERSİ BAŞARI TESTİ

1- Allahın varlığına ve birliğine iman etmeye ne ad verilir?

- () Nübüvvet () Tevhid () İslam () Müslüman

2- Aşağıdakilerden hangisinde Allahın zati sıfatları doğru olarak verilmiştir?

- () Vucut-Kıdem-Kelam-Kudret-Kadir-Gafur
() Vucut-Kıdem-Beka-Vahdaniyet-Muhalefetün Lil havadis-Kıyam bi nefsihi
() Kelam-Alim-Kıdem-Kudret-Vahdaniyet-Semi
() Vucut-Kelam-Azim-Celal-Kudret-Tekvin

3- Aşağıdakilerden hangi maddede Allahın Subuti sıfatları doğru olarak sayılmıştır?

- () Hayat-Semi-Kıdem-Vucut-Beka-İrade-Kelam-İlim
() Hayat-Beka-Kıdem-Vucut-Kadir-Alim-Semi-Basar
() Vucut-Beka-Hayat-İlim-Basar-Semi-Alim-Kadir
() Hayat-İlim-Semi-Basar-İrade-Kudret-Kelam-Tekvin

4- Hangi şıkta BASAR-BEKA-SEMİ-VAHDANİYET sıfatlarının anlamları doğru olarak verilmiştir?

- () Her şeyi görür-Sonu yoktur-Her şeyi duyar-Birdir
() Her şeyi görür-Önü yoktur-Her şeyi konuşur-Benzeri yoktur
() Her şeyi görür-Benzeri yoktur-Her şeyi duyar-Kimseye benzemez
() Eşi yoktur-Diridir-Her şeyi bilir-Her şeyi görür

5- Aşağıdaki şıklardan hangisinde Peygamberlerin özellikleri doğru olarak sayılmıştır?

- () Sıdk-Samimiyet-Dürüstlük-Emanet-Tebliğ
() Sıdk-Emanet-Samimiyet-Fetanet-Hasbilik
() Sıdk-Emanet-Tebliğ-Fetanet-İsmet
() Tebliğ-Emanet-Hasbilik-Samimiyet-Günahsızlık

6- Peygamberlerin görevleri Allahtan aldıklarıinsanlarabir şekilde iletmektir.

- () Vahyi-Eksiksiz () Görevleri-Uygun
() Vahyi-İstedikleri () Vahyi-Heryerde

7- Aşağıdakilerden hangi şıkta Kur'anda ismi geçen 5 Peygamber doğru olarak sıralanmıştır?

- () Adem-İbrahim-Musa-Ali-Muhammed
() Adem-İsmail-Ömer-Kasım-Muhammed
() Adem-İbrahim-Musa-İsa-Muhammed
() İlyas-Lokman-İsa-Musa-Zübeyir

8- Evrenin varlığının son bulup yok olmasına.....denir. İsrâfil a.s ın Üflemesiyle kıyamet kopacaktır. Herkesyerinde toplanacaktır.

- () Kıyamet-Sur-Berzah () Kıyamet-Sur-Mahşer
() Kıyamet-Ba's-Berzah () Sur-Ba's-Mahşer

9- İnsanların yaptıkları her iyilik ve kötülüğü.....melekleri.....kaydederler.

- () İyilik-Amel defteri () Kiramen Katibin-Kalbine
() Kiramen Katibin-Deftere () Kiramen Katibin-Amel Defterine

10- Mahşer yerindeki hesap sonunda iyilikleri ve sevabı çok olanlar....., kötülük ve günahı çok olanlargiderler.

- () Cennete-Cehenneme () Cennete-Arasata
() Cehenneme-Cennete () Cennete-Kabire

II. KUR İBADET DERSİ ÖĞRENCİ BAŞARI TESTİ

1- Bayram namazı güneş doğduktan sonra kılınır ve.....rekattır.

- () Sünnettir-4 () Farzdır-3 () Vaciptir-5 () Vaciptir-2

2- Teravih namazıbir namazdır. Yatsının ardındanrekât olarak kılınır.

- () Farz-12 () Sünnet-20 () Vacip-20 () Vacip-12

3- Cenaze namazıdir.rekât olarak.....kılınır.

- () Farz-ı Kifaye-2-Ayakta () Vacip-2-Oturarak
() Sünnet-3-Ayakta () Farz-4-Oturarak

4- Oruç bir insanınvaktinden.....vaktine kadar her türlü yemesini, içmesini ve arzularını..... için terk etmesidir.

- () Sahur-Yatsı-Nefsi () Akşam-Sabah-Din
() İmsak-İftar-Allah Rızası () İmsak-Sahur-Kendisi

5- Aşağıdaki duayı tamamlayınız ?

Allahım ! Senin için tuttum, sana inandım, sana güvendim. Seninorucumuyarınki orucumaettim. Günahlarımı bağışla.

- () Oruç-rızkınla-açtım-niyet () Nefsimi-verdiğinle-yedim-başlama
() Oruç-izninle-tuttum-niyet () Oruç-nimetinle-bozdum-niyet

II.KUR AHLAK DERSİ BAŞARI TESTİ

1-İnsanlar hata yapabilirler. Bu nedenleve.....olmak büyük bir erdemliktir.

- () Sabırlı-dikkatli () Hoşgörülü-bağışlayıcı
() Sert-cezalandırıcı () Höşgörülü-akıllı

2- Sahip olduğumuz imkanları başkalarının yararlarına sunmaya ve sıkıntılı anlarında insanlara destek olmayadenir

() iyilik () Destek () Yardımlaşma () Acıma

3- Konuştuğunda yalan söyleyen, söz verince sözünde durmayan ve emanete hıyanet eden kimseyedenir.

() Münafık () Fasık () Yalancı () Riyakar

4- Herkesin hakkını vermeye, ayırım yapmamaya, her şeyi yerli yerine koymaya ve eşitliğe dikkat etmeyedenir.

() Liyakat () Asalet () Dirayet () Adalet

5- Kişisel menfaatlerimizi bir yana bırakarak fedakarlık yapmaya.....denir.

() Cömertlik () Özveri () Diğergamlık () Kahramanlık

II. KUR SİYER DERSİ BAŞARI TESTİ

1- Hz. Muhammed her şeyden önce bir, ancak Allah tarafından seçilmiş, ve bağışlanmış birdir.

() Kul-İnsan () İnsan-Peygamber () İnsan-Nebi () İnsan-Veli

2- Hz. Peygamber bizler için en iyivetimsaliydi.

() Örnek-Yardım () Rehber-Örnek () Örnek-Güzel ahlak () Örnek-Rehber

3- Peygamberimiz her işindetutar, hiçbir zamangitmezdi.

() Orta yolu-Aşırı () Aşırı gider-Ortada () Orta yolu-Hızlı () Orta yolu-En önde

4- Peygamberimiz bütün insanlara ve ailesinedavranır, gerektiğinde kendisinde ev işlerineederdi.

() Sert-Yardım () Şefkatli-Müdahale () Şefkatli-Karışmaz () Şefkatli-Yardım

5- Peygamberimiz dinin anlaşılmasında ve ibadetlerin nasıl yapılacağı hususunda en önemlidir.

() Terbiyecimizdir () Sevdığımızdır () Rehberimizdir () Peygamber

Ek-3

III.KUR İTİKAT DERSİ ÖĞRENCİ BAŞARI TESTİ

1- Aşağıdakilerin hangisinde Kur'anı Kerimde ismi geçen melekler doğru olarak sayılmıştır?

- () Hazene-i Cennet-Azrail-Münker-Nekir-İsrafil
() Cebrail-Azrail-Mikail-İsrafil-Kiramen Katibin
() Cebrail-münker-Nekir-İsrafil-Kiramen Katibin
() Cebrail-Azrail-Arş-Münker-Nekir

2- Melekler.....Yaratılmış,.....olmayan ve asla.....işlemeyen varlıklardır.

Boşluklara uygun kelimeleri işaretleyiniz?

- () Ateşten-Şekli-Sevap () Nurdan-Varlığı-Sevap
() Nurdan-Cinsiyetleri-Günah () Nurdan-Şekli-Günah

3- Meleklerden başka görülmeyen varlıklarda vardır. Bunlar.....ve.....dır.yaratılmışlardır.

- () Cin-Peri-Dumandan () Şeytan-Cin-Topraktan
() Cin-Peri-Alevden () Cin-Şeytan-Ateşten

4- Allahın insanlara emir ve yasaklarının ilahi kitaplar ve peygamberler aracılığı ile bildirilmesinedenir.

- () Vahiy () Risalet () Emir () Tebliğ

5-Aşağıdakilerden hangisinde kitap ve peygamber eşleşmesi doğru yapılmıştır?

- () Tevrat-İsa () Zebur-İsa () İncil-İsa
Zebur-Musa Tevrat-Musa Tevrat-Musa
İncil-Davut İncil-İbrahim Zebur-Davut
K.Kerim-Muhammed K.Kerim-Muhammed K.Kerim-Muhammed

- () K.Kerim-Muhammed
İncil-Musa
Tevrat-İsa
Zebur-Davut

6- Allahın her şeyi bilmesine ve bildiği her şeye bir ölçü belirlemesine, bildiği her şeyin yeri ve zamanı geldiğinde ortaya çıkarılmasına..... denir.

- () Kađer-Kaza () Kader-Rıza () Kader-Tekvin () Kaza-İrade

7- Bütün tedbirleri alıp, yapılması gerekenleri yaptıktan sonra Allaha güvenmeye, ondan gelene razı olmaya denir.

- () Rıza () Kader () Tevekkül () Teslimiyet

8- Allah dört büyük kitaptan başka bazı peygamberleregöndermiştir.

- () Başka kitaplar () Emirler () İkazlar () Sahifeler

III. KUR İBADET DERSİ ÖĞRENCİ BAŞARI TESTİ

1- Kabe'yi ve etrafındaki kutsal mekanlarıusulüne uygun olarak.....etmeye denir.

- () Terk etmeye-Ziyaret-Umre () Belirli zamanda-terk etmeye-Hac
() Belirli zamanda-Ziyaret-Hac () Belirli mekanda-zamanında-umre

2- Müslüman olan, akıllı, özgür ve dinen zengin olan birisininhacca gitmesidır

- () Her yıl-Vacip () Ömründe bir kez-Farz
() Ömründe bir kez-Sünnet () Her yıl-Farz

3- Aşağıdakilerden hangisi hac ibadeti ile ilgili kavramlar değildir?

- () Arafat- Mina-Müzdelifa () Sa'y-Merve-Safa
() Tavaf-Kabe-İhram () itikaf-Miraç-Tatavvu

4- Müslüman olan, akıllı, misafir olmayan ve zengin olan kişimükelleftir.

Bu..... bir ibadettir.

- () Kurban kesmekle-Vacip () Fitre vermekle-Farz
() Kurban kesmekle-Farz () Zekat vermekle-Sünnet

5- Müslüman olan, akıllı ve dinen zengin sayılan kişinin malından belli bir bölümü her yıl fakirlere vermesine denir.

- () Zekat () Sadaka () Öşür () Yardım

6- Zekat bir ibadet, sadaka ise.....tir.

- () Farz-Sünnet () Sünnet-Vacip () Farz-Vacip () Vacip-Sünnet

7- Her zaman her yerde Allaha..... edebilir ve ondan dileyebiliriz.

- () Dua-Zikir () Dua-Bağışlanma () Dua-kötülük () Yardım-Dua

8- Aşağıdaki Duayı tamamlayan kelimeleri bulunuz ?

Rabbimiz ! Bize İyilik ver,de iyilik ver ve biziazabından kuru.

- () Dünyada-Mezarda-Şeytanın () Dünyada-Ahirette-Kötülerin
() İşlerimizde-Hayatımızda-Şeytanın () Dünyada-Ahirette-Cehennem azabından

9- Yapılan hatadan geri dönmeyedenir. Kabul olmasının ilk şartı aynı hatayı bir dahatır.

- () Tövbe-yapmak () Tövbe-Tekrar etmek
() Kusur-yapmamak () Tövbe-Tekrarlamamak

10- Bir ihtiyacımız yada sıkıntımız oluncaetmeli, bir yanlışa ve hataya düşüp yanlışımızdaetmeli, her tedbiri aldıktan sonra Allaha etmeliyiz.

() Dua-Tekrar-Havale

() Dua-İsrar-Arz

() Dua-Tevbe-Tevekkül

() Tevbe-Dua-Tesekkür

III. KUR AHLAK DERSİ BAŞARI TESTİ

1- İnsanların kendi istek ve iradesi ile yaptığı ve yüklendiği işlerin hesabını verebilmesinedenir.

() Sorumluluk () Adalet () Cesaret () Hissiyat

2- Sahip olduğumuz her türlü nimeti karşılık beklemeden diğer insanlara her zaman verebilmeyedenir.

() Yiğitlik () Yardım () Cömertlik () Cesaret

3- Dinimiz ve kültürümüz büyüklereküçüklere.....olmamızı ister.

() Saygılı-dikkatli () Saygılı-sevgili () Saygılı-sert () Alçakgönlü-gururlu

4- İnsanın kendi ihtiyacı olduğu halde başkalarını düşünmesine ve onları tercih etmesinedenir.

() Cömertlik () Yardımseverlik () Hasislik () Diğerkamlık

5- Toplumun ayakta tutanve..... değerlerimizi tanımak, benimsemek ve korumak toplum hayatımız için çok önemlidir.

() Maddi-dünyevi () Milli-manevi () Tarihi-maddi () Milli-hissi

III. KUR SİYER DERSİ BAŞARI TESTİ

1- Peygamberimize güvenilir olduğu için Mekke'de herkes ona.....derdi.

() Sadık () Muhammedü-l Emin () Kamil () Adaletli

2- Peygamberimiz ailesine, çocuklara ve tüm insanlığa davranırdı.

() Kaba () Sert () Şefkatli () Olumlu

3- Peygamberimizkarşı,.....karşı daima saygılı ve güler yüzlü idi.

() Komşularına-Arkadaşlarına

() Komşularına-Düşmanlarına

() Dostlarına-Düşmanlarına

() Komşularına-Müşriklere

4- Peygamberimizesnasında Medinelilerden yanlış ve çirkin işler yapmayacaklarına dair söz almıştı.

() Veda Hutbesi () Bedir savaşı () Hac ibadeti () Akabe biatleri

5- Peygamberimiznde bütün insanların eşit olduğunu ve haklarına saygı gösterilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

- () Veda Hutbesi () Hendek Harbinde () Cuma Hutbesinde
() Medine'ye Hicret

Ek-4

I.KUR KUR'AN-I KERİM DERSİ ÖĞRENCİ BAŞARI TESTİ
(Öğretici tarafından uygulanacaktır)

		Çok zayıf	Zayıf	Orta	İyi	Çok iyi
1	Öğrenci K.Kerim okumanın önemini, nasıl bir kitap olduğunu ve nelerden bahsettiğini biliyor mu ?					
2	Öğrenci Kur'an harflerini tanıyor, isimlerini doğru söylüyor, kelime içinde, başında ve sonunda doğru okuyor mu ?					
3	Öğrenci harekeleri tanıyor ve harfleri hareke ile okuyabiliyor mu?					
4	Öğrenci cezm,şedde,tenvin,uzatma harfleri ve zamiri tanıyıp kelime içinde okuyabiliyor mu?					
5	Öğrenci Fatiha Suresini ve Sübhanekeyi ezbere okuyabiliyor mu?					
6	Öğrenci İhlas ve Kevser surelerini ezbere okuyabiliyor mu?					
7	Öğrenci Salli ve Barik dualarını ezbere okuyabiliyor mu?					
8	Öğrenci Ettehiyyatüyü ezbere okuyabiliyor mu?					
9	Öğrenci Rabbena dualarını ezbere okuyabiliyor mu?					

Ek-5

II. KUR KUR'AN-I KERİM DERSİ ÖĞRENCİ BAŞARI TESTİ

		Çok zayıf	Zayıf	Orta	İyi	Çok İyi
1	Öğrenci K.Kerimi baştan 21.sayfanın sonuna kadar doğru okuyabiliyor mu?					
2	Öğrenci Kur'an metninin içerisinde Allah lafzını ve vakf işaretlerini tanıyıp doğru okuyabiliyor mu?					
3	Öğrenci Fil Suresini ezbere okuyabiliyor mu?					
4	Öğrenci Kureyş Suresini ezbere okuyabiliyor mu?					
5	Öğrenci Maun Suresini ezbere okuyabiliyor mu?					
6	Öğrenci Kafirun Suresini ezbere okuyabiliyor mu?					
7	Öğrenci Nasr ve Tebbet surelerini ezbere okuyabiliyor mu?					
8	Öğrenci Felak ve Nas surelerini ezbere okuyabiliyor mu?					
9	Öğrenci Kunut dualarını ezbere okuyabiliyor mu?					
10	Öğrenci Ezan ve Kameti ezbere okuyabiliyor mu?					

Ek-6

**III. KUR KUR'AN-I KERİM DERSİ ÖĞRENCİ BAŞARI TES-
Tİ**

		Çok zayıf	Zayıf	Orta	İyi	Çok İyi
1	Öğrenci K.Kerimi 22. sayfadan 52. sayfanın sonuna kadar doğru okuyabiliyor mu?					
2	Öğrenci Medleri doğru uygulayabiliyor mu?					
3	Öğrenci Sakin nunu ve tenvine ait hükümleri (İzhar-İhfa-İklab) tanıyıp okurken uygulayabiliyor mu?					
4	Öğrenci İdgamı (Mael gunne-bila gunne) tanıyıp doğru okuyabiliyor mu?					
5	Öğrenci Fatiha Suresini ve Sübhanekeyi ezbere okuyabiliyor mu?					
6	Öğrenci Ra ile ilgili hükümleri biliyor ve okurken uygulayabiliyor mu?					
7	Öğrenci Bakara 255.ayeti ezbere okuyabiliyor mu?					
8	Öğrenci Bakara 285-286. ayetlerini ezbere okuyabiliyor mu?					
9	Öğrenci Haşr 22-24 ayetlerini ezbere okuyabiliyor mu?					

Ek-7

ANKET FORMU

Sevgili Yaz Kur'an Kursu Öğrencisi ;

Sivas ilinde "Yaz Kur'an Kursları Öğretim Programı Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyleri" isimli bir araştırma yapmaktayız. Aşağıda bununla ilgili anket soruları yer almaktadır. Herhangi bir etki altında kalmadan ve samimi olarak vereceğiniz cevaplar sizden sonra bu kurslara gelecek öğrencilerin daha iyi eğitim almasına ve kursta karşılaştığınız problemlerin çözülmesine yardımcı olacaktır. Bu anketten elde edilen bilgiler gizli kalacak ve başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Sizin için uygun olan şıkkı işaretleyiniz ve boş bırakılan yerlere düşüncelerinizi yazınız. Anket formlarına isim yazmayınız.

Anketimize katıldığınız için teşekkür ederiz.

Mustafa ÖNDER

AÜSBE Doktora Öğrencisi

ANKET SORULARI

1-Yaşınız? ...

2- Cinsiyetiniz? () Erkek () Kız

3- Bitirdiğiniz Sınıf? ...

4- Geçen yıl Yaz Kur'an Kursuna gittiniz mi?

() Evet () Hayır

5- Yaz Kur'an Kursuna geliş amacınız ? (Önem sırasına göre yazınız)

a-.....

b-.....

c-.....

6-Ailenizin ortalama aylık geliri?.....YTL.

7-Anninizin eğitim durumu ?

() Okuryazar değil () Okuryazar () İlkokul () Ortaokul
() Lise () Üniversite

8-Babanızın eğitim durumu ?

() Okuryazar değil () Okuryazar () İlkokul () Ortaokul
() Lise () Üniversite

9- Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden sınıf geçme notunuz ? (10 üzerinden)

10-Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine karşı ilginiz ?

() Çok seviyorum () Seviyorum () Fikrim yok
() Sevmiyorum () Hiç sevmiyorum

11- Boş vakitlerinizde dini kitaplar okur musunuz ?

() Sıklıkla okurum () Arasıra okurum () Hiç okumam

12- Dini kitaplar okuduysanız hangi kitapları okudunuz?

a-.....
b-.....
c-.....

13- Televizyonda dini programlar izler misiniz ?

() Sıklıkla izlerim () Arasıra izlerim () Hiç izlemem

14-Dini programları izliyorsanız hangi programları izliyorsunuz ?

a-.....
b-.....
c-.....

15- Okula devam ederken namaz kılar mısınız ?

() Sürekli kılarım () Arasıra kılarım () Hiç kılmam

16- Kurs hocanızın öğrencilere olan yaklaşımını nasıl değerlendirirsiniz ?

() Çok sevecen ve ilgili () Fikrim yok () İlgisiz

17- Yaz Kursunda okuduğunuz " Kur'an okumaya giriş ve Elif-ba" kitabını nasıl buldunuz ?

() Öğretici ve yararlı () Fikrim yok () Yararlanamadım

18- Okuduğunuz "Dinimi Öğreniyorum" kitabını nasıl buldunuz ?

() Öğretici ve yararlı () Fikrim yok () Yararlanamadım

19- Okuduğunuz "Kitabımı Öğreniyorum" kitabını nasıl buldunuz ?

() Öğretici ve yararlı () Fikrim yok () Yararlanamadım

20- Okuduğunuz "Peygamberimi Öğreniyorum" kitabını nasıl buldunuz ?

() Öğretici ve yararlı () Fikrim yok () Yararlanamadım

21- Okuduğunuz "Temel Dini Bilgiler" kitabını nasıl buldunuz ?

() Öğretici ve yararlı () Fikrim yok () Yararlanamadım

22- Okuduğunuz "İnancım" kitabını nasıl buldunuz ?

() Öğretici ve yararlı () Fikrim yok () Yararlanamadım

23- Yeni basılan " Dinimizi Öğreniyoruz" ders kitabını nasıl buldunuz?

() Öğretici ve yararlı () Fikrim yok () Yararlanamadım

24- Halen okuduğunuz kurs,

() Cami içinde () Camiye bitişik.müstakil bölümde

() Ayrı Kur'an Kursu binasında

25- Yaz Kur'an Kursunun öğretim ortamından memnun musunuz ?

() İdeal bir öğretim ortamı

() Fikrim yok

() Öğretime uygun olmayan bir ortam

ANKETE KATILDIĞINIZ İÇİN TEŞEKKÜRLER